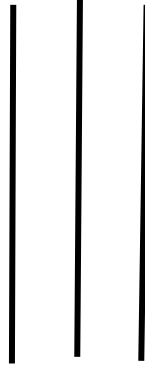

सिद्धार्थनगर नगरपालिकाको नगरसभाको १ दऔं
अधिवेशनबाट पारित
बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम
आर्थिक वर्ष २०८२/८३

नगरसभाबाट स्वीकृत मिति २०८२/०३/२६ गते

सिद्धार्थनगर नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, रुपन्देही

सिद्धार्थनगर नगरपालिका नगर कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गरी नगरसभाको १८औं अधिवेशनमा नगर प्रमुख श्री इशितयाक अहमद खाँद्वारा प्रस्तुत भइ मिति २०८२/३/२६ मा पारित भएको

आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को नीति तथा कार्यक्रम

नगर सभा सदस्यहरू,

नेपालको संविधानले सुनिश्चित गरेको संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन प्रणाली अन्तर्गत सिद्धार्थनगर नगरपालिकाले समावेशी, उत्तरदायी र दिगो विकासमुखी स्थानीय शासन प्रणालीको अभ्यास गर्दै आएको छ । नगरवासीहरूको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउने अभिप्रायले गतवर्षका नीतिहरूको समीक्षा गरी यस आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को नीति तथा कार्यक्रम अगाडि सारिएको छ । यस महत्वपूर्ण घडीमा मूलुकको लोकतन्त्र प्राप्तीका लागि आन्दोलनमा आफ्नो जीवन बलिदान गर्नुहुने ज्ञात-अज्ञात सहिदहरू प्रति भावपूर्ण श्रद्धान्जली अर्पण गर्दछु । नेपालको राष्ट्रियता, अखण्डता, स्वाधिनता र लोकतन्त्र प्राप्तिको अभियानमा नेतृत्व प्रदान गर्नुहुने अग्रजहरू प्रति सम्मानका साथ उहाँहरूले पुर्‍याउनु भएको योगदानको उच्च मूल्याङ्कन गर्दै विशेष स्मरण गर्न चाहन्छु ।

नागरिकहरूको सहभागिता, पारदर्शिता, जवाफदेहिता र सेवा प्रवाहको प्रभावकारिता कायम राख्दै समावेशी विकासको सिद्धान्तहरूलाई आत्मसात गरेर संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकारको नीति तथा कार्यक्रमलाई आत्मसाथ गरी यो नीति तथा कार्यक्रम तयार पारिएको हो । यस वर्ष नगरपालिकाले स्थानीय उत्पादन प्रवर्द्धन, शिक्षा र स्वास्थ्यमा पहुँच विस्तार, युवाशक्तिको उपयोग, सामाजिक सुरक्षाको मजबुतीकरण तथा पूर्वाधार विकासमा र युवा तथा खेलकुदमा विशेष प्राथमिकता दिएको छ ।

सिद्धार्थनगर नगरपालिका संघीयताको भावना अनुरूप सशक्त स्थानीय शासनको उदाहरण बनाउने लक्ष्यले अगाडि बढिरहेको छ । नगरवासीहरूप्रति उत्तरदायी र सहभागितामूलक शासन प्रणाली मार्फत सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउँदै नगरलाई समुन्नत, समृद्ध र सुसंस्कृत बनाउने दिगो प्रयासमा हामी निरन्तर प्रयत्नशील रहनेछौं । नगरपालिकाले आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ मा संघ र प्रदेशबाट प्राप्त अनुदान, राजस्व बाडँफाँट एवं आन्तरिक राजस्वको अधिकतम परिचालन गरी नेपालको १६औं योजना एवं नगरको आवधिक योजना, दिगो विकास लक्ष्यको आन्तरीकरण एवं स्थानीयकरण र नगरको मध्यमकालीन खर्च संरचनालाई मध्यनजर गर्दै यो वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तयार गरी यस सम्मानित सभा समक्ष पेश गरेको छु ।

नगर सभाका सदस्यहरू

"कृषि, स्वास्थ्य, पर्यटन, उद्योग, व्यापार र शिक्षा; हराभरा बुद्धभूमि सिद्धार्थनगरको ईच्छा" भन्ने नगरपालिकाको दीर्घकालिन सोचलाई साकार पार्न प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रमका प्राथमिकताहरू देहाय बमोजिम हुनेछन्:-

१. शुसासन र संस्थागत सुदृढीकरण

ई-गभर्नेन्स प्रणालीको विस्तार, मानव संसाधन व्यवस्थापन सुधार, डिजिटल अभिलेख प्रणाली र पारदर्शी सेवा प्रवाह सुनिश्चित गरी उत्तरदायी प्रशासन निर्माण गरिनेछ ।

२. सामाजिक समावेशिता र मानव विकास

महिला, बालबालिका, दलित, अपाङ्ग, जेष्ठ नागरिक लगायत सीमान्तकृत वर्गको सशक्तीकरण, लैङ्गिक समानता प्रवर्द्धन र टोलस्तरीय सहभागितालाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

३. पूर्वाधार र वातावरणीय सुधार

नगरको दीर्घकालीन योजना अनुसार सडक, भवन, पार्किङ्ग, स्मार्ट लाइट, CCTV र फोहोर व्यवस्थापन प्रणालीलाई सुदृढ गरी दिगो र सुरक्षित नगर बनाइनेछ।

४. आर्थिक समृद्धि र रोजगारी सिर्जना

कृषि तथा पशुपालनको व्यवसायीकरण, बजार पहुँच विस्तार, वैदेशिक रोजगार व्यवस्थापन, स्थानीय सीप विकास र स्वरोजगारी कार्यक्रम मार्फत आर्थिक समावेशिता प्रवर्द्धन गरिनेछ।

५. स्वास्थ्य, शिक्षा र सामाजिक सुरक्षा

आधारभूत स्वास्थ्य सेवाको पहुँच विस्तार, पोषण सुधार, किशोरीमैत्री स्वास्थ्य, सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्रणाली सुधार र शिक्षा तयारी केन्द्रहरूलाई प्राथमिकता दिइनेछ।

अब म क्षेत्रगत रूपमा वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम पेश गर्दछु ।

क) शुसासन तथा संस्थागत विकास तर्फ:-

१. नगरपालिकाको समग्र प्रशासनिक प्रणालीलाई प्रभावकारी, पारदर्शी र उत्तरदायी बनाउने उद्देश्यले सूचना प्रविधिमा आधारित ई-गभर्नेन्स प्रणालीलाई विस्तार गरी सेवा प्रवाहलाई सहज, छरितो र जनमुखी बनाइनेछ।
२. जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि आवश्यक प्राविधिक, व्यवस्थापकीय तथा नेतृत्व विकास तालिमहरू आयोजना गरिनेछ।
३. अन्तरपालिका स्तरीय अनुभव आदान प्रदान गर्नेगरी अध्ययन अवलोकन भ्रमण गरी असल अभ्यासको अनुभव आदान प्रदान कार्यक्रम राखिनेछ।
४. संस्थागत स्थायित्व कायम गर्न प्रमुख पदाधिकारी र सेवा प्रवाहमा संलग्न कर्मचारीहरू बिच नियमित अन्तरक्रिया, समन्वय तथा समीक्षात्मक बैठक सञ्चालन गरिनेछ।
५. सेवाग्राहीको सन्तुष्टि अभिवृद्धिका लागि नगरपालिकाको हरेक वडामा एकीकृत सेवा केन्द्र स्थापना गरी सबै प्रकारका नागरिक सेवाहरू सहज ढङ्गले उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरिनेछ।
६. नगरपालिका कार्यालयमा विद्यमान मानव संसाधन व्यवस्थापन प्रणालीलाई सुधार गर्दै सेवा, सरुवा, बढुवा तथा काज व्यवस्थापनलाई स्वचालित प्रणालीमा रूपान्तरण गरिनेछ।
७. नगरपालिकाको अभिलेख व्यवस्थापनलाई डिजिटल प्रणालीमा रूपान्तरण गरी Institutional Memory तथा डेटा भण्डारणलाई सुरक्षित र व्यवस्थित बनाइनेछ।
८. नगरपालिका अन्तर्गत क्रियाशील सबै शाखाहरूमा सेवा प्रवाह निर्देशिका तयार गरी स्पष्ट जिम्मेवारी र कार्यसम्पादनका मापदण्ड निर्धारण गरिनेछ।
९. कार्यालय व्यवस्थापन प्रणालीलाई सुधार गर्दै सबै प्रशासनिक प्रक्रिया समयसीमा बाँधेर कार्य सम्पादन गरिने वातावरण सिर्जना गरिनेछ।
१०. संस्थागत पूर्वाधारको सुदृढीकरणका लागि आवश्यक भवन, उपकरण, इन्टरनेट, सर्भर तथा कार्यस्थलको गुणस्तर सुधारमा प्राथमिकता दिइनेछ।
११. नगरप्रहरीको काम कारवाही प्रभावकारी रूपमा सन्चालन गर्नका लागि कार्ययोजना बनाइ लागु गरिनेछ।
१२. सिद्धार्थनगर नगरपालिका क्षेत्रभित्रका सार्वजनिक प्रति जग्गाहरूको संरक्षणका लागि अभियानको रूपमा जग्गा नापजाँचको कार्यक्रमलाई अभियानको रूपमा लगिनेछ।

१३. नगरपालिकाको चालु एवं प्रशासनिक खर्चलाई वाञ्छित सिमाभित्र राखी पूँजीगत खर्च अभिवृद्धि गर्ने अभिप्रायले चालु एवम् प्रशासनिक खर्चलाई कम गरिनेछ ।
१४. सार्वजनिक सरोकारहरूको विषयमा नगरपालिका र अन्तरनिकायहरू बिच आपसी सहकार्यमा कार्यक्रमहरू सन्चालन गरिनेछ ।

ख) सामाजिक विकास तर्फ:-

दिगो विकास लक्ष्य तथा नगरको समृद्धि तथा शुसासन प्रवर्द्धनको लागि आर्थिक, पूर्वाधार वातावरणीय तथा सामाजिक विकास सँगसँगै हुनु जरूरी छ । आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ मा नगरको सामाजिक विकासको लागि कार्ययोजना सहित देहायका नीति तथा कार्यक्रमहरू अवलम्बन गरिनेछ ।

१५. बालक्लब तथा बालक्लब सञ्जालहरूको क्षमता विकास, आवद्धता, दर्ता नवीकरण तथा बालबालिकाको क्षमता विकास गर्नका लागि बाल अधिकार समिति गठन गरी कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
१६. बालमैत्री स्थानीय शासन अवलम्बन तथा बालश्रम मुक्त, बालमैत्री, पोषणमैत्री, वातावरणमैत्री, युवामैत्री र ज्येष्ठ नागरिकमैत्री घोषणा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नका लागि आवश्यक क्रियाकलापहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
१७. समाजमा कलंकका रूपमा रहेका सामाजिक कुरीतिहरू (जस्तै: बालविवाह, बालश्रम, बोक्सी, दाइजो जस्ता कुप्रथाहरू) लाई निरुत्साहित तथा उन्मूलन गर्न विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
१८. सिद्धार्थनगरलाई छुवाछुत मुक्त नगरपालिका घोषणा गर्न विशेष कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
१९. महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, एकल महिला, युवा, मधेसी, आदिवासी, जनजाति, दलित, मुस्लिम, पिछडिएको वर्ग, सीमान्तकृत, अपाङ्ग, आर्थिक अवस्था कमजोर आदिलाई लक्षित गरी विशेष कार्यक्रमहरूलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
२०. टोल विकास संस्थाहरू गठन तथा परिचालन तथा नागरिक शसक्तीकरणमा विशेष जोड दिदै टोल विकास संस्थाहरूको क्षमता विकासका लागि कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछन् । आफ्नै टोल आफै बनाउ" नाराका साथ सबै वडामा टोल विकास समिति गठन गरी राम्रो र नमूना काम गर्ने टोल विकास समितिलाई पुरस्कृत गरिनेछ ।
२१. नगरपालिकामा कार्यक्षेत्र रहेका सामाजिक संघसंस्थासँग समन्वय गरी सामाजिक क्रियाकलापहरू सञ्चालन गरिनेछ । अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरूलाई कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न पूर्वस्वीकृति दिँदा अनिवार्य रूपमा नगरपालिकामा सूचीकृत गराउने र समन्वय गरी काम गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
२२. नगरवासीले उपयोग गर्ने दैनिक उपभोग्य वस्तुहरूमा गुणस्तरीयता अभिवृद्धि गर्न बजार अनुगमनलाई थप व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ ।
२३. नगरपालिकाले प्रदान गरेका उद्यमशीलता विकास तालिम लिई उपभोग्य वस्तु उत्पादन गर्ने महिलाहरूलाई थप प्रोत्साहित गर्न स्थापना गरिएको उपप्रमुख कोशेली घरलाई थप परिष्कृत बनाइनेछ ।
२४. बेरोजगार युवा तथा महिलाहरूको लागि उद्यमशीलता विकास तथा सीप विकास तालिमको व्यवस्था गरी स्वरोजगारी तथा उद्यमी बनाउने कार्यक्रमलाई अभियानको रूपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
२५. लोकसेवा तथा शिक्षा सेवा आयोग तयारी कक्षलाई थप प्रभावकारी बनाउदै निरन्तरता दिइनेछ ।
२६. स्थानीय सञ्चार माध्यमलाई प्रवर्द्धन र संवर्द्धन गर्न सञ्चारकर्मीको क्षमता अभिवृद्धि एवं वृत्ति विकासको लागि प्रोत्साहन कार्यक्रम ल्याइनेछ ।

सामाजिक सुरक्षा तथा पञ्जीकरण तर्फ:-

२७. सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यलाई व्यवस्थित एवं समयसापेक्ष बनाउ सेवाप्रदायक बैंकसँगको समन्वय र सहकार्यमा असक्त, पूर्ण अपाङ्गता भएका तथा ८४ वर्ष उमेर पुगेका वृद्ध आमाबुबाहरूलाई प्रदान हुँदै आएको सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्रणालीलाई अझै सुधार गरिनेछ । सामाजिक सुरक्षा भत्ताको नवीकरण तथा नयाँ दर्ता गर्दा राष्ट्रिय

परिचयपत्रमा आधारित Biometric Verification अनिवार्य गरिनेछ। असक्त, असहाय वृद्धहरूको लागि Biometric Verification अर्थात नवीकरण गर्न कार्यालयसम्म आउन नसक्नेहरूको हकमा घरघरमा गई Biometric Verification अर्थात नवीकरण गरिनेछ।

महिला, बालबालिका तथा समाजकल्याण तर्फ:-

२८. बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका बाह्रवटा प्रतिवद्धताहरूका बारेमा पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूलाई जानकारी दिन अभिमुखीकरण गरिनेछ।
२९. लैङ्गिक समानता र महिला सशक्तीकरणको नीतिलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ। नीति निर्माण तहमा महिलाको अर्थपूर्ण सहभागिता तथा प्रतिनिधित्वलाई सुनिश्चित गर्दै नेतृत्व विकासमा जोड दिइनेछ।
३०. नगरपालिकाले सञ्चालन गर्ने सम्पूर्ण योजना तथा कार्यक्रमलाई लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको दृष्टिकोणबाट संस्थागत गरी त्यसमा महिला र सीमान्तकृत समूहको अर्थपूर्ण सहभागीतामा कार्यान्वयन गरी मुख्य प्रवाहीकरण गर्दै लगिने नीति अवलम्बन गरिनेछ।
३१. लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट परीक्षणलाई निरन्तरता दिई लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको नीतिलाई अवलम्बन गरी लक्षित समुदायको आर्थिक तथा वित्तीय स्रोतमा पहुँच अभिवृद्धि गरिनेछ।
३२. महिला, बालबालिका, आदिवासी जनजाति, मानव अधिकार लगायतका क्षेत्रमा नेपालले अनुमोदन गरेका संयुक्त राष्ट्रसंघ तथा अन्तर्राष्ट्रिय घोषणाका प्रावधानहरू प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न अभिप्रेरित गरिनेछ।
३३. गरिब तथा विपन्न, दलित, आदिवासी जनजाति, एकल तथा अपाङ्गता भएका महिला, हिंसापीडित, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक र वञ्चितमा परेका सबै समुदायका महिला तथा किशोरीको आय आर्जन क्षमता विकास र सशक्तीकरण गर्ने गरी आर्थिक सामाजिक विकासका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
३४. कार्यक्षेत्रमा हुने यौनजन्य हिंसा निवारणको लागि ऐन, कानूनका विषयमा कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिहरूलाई अनुशिक्षण गरिनेछ।
३५. महिला र पुरुषको समविकासको लागि छुट्टै लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति बनाइ लागु गरिनेछ।
३६. जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरूलाई दिगो विकासका लक्ष्य प्रति सचेत गराई त्यसको आधारमा कार्यक्रम निर्माण गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ।
३७. बालबालिकाको अधिकारबारे जनजागृति, सामूहिक सक्रियता, संयन्त्रहरूको स्थापना, सक्षमता विकास र संरक्षित बालबालिकाको अधिकार प्रवर्द्धन तर्फका क्रियाकलापहरू सञ्चालन गरिनेछ।
३८. मानव बेचबिखन तथा ओसारपसारको जोखिममा रहेका समूह र समुदायको आर्थिक सामाजिक सशक्तीकरण गरिनेछ।
३९. सरोकारवाला निकाय तथा संघ संस्थासँग समन्वयमा निरोधात्मक, संरक्षणात्मक र सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरी मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार नियन्त्रण गरिनेछ। पीडित तथा प्रभावितको उद्धार, संरक्षण, न्यायमा पहुँच र पुनर्स्थापना कार्यलाई प्रभावकारी बनाइनेछ।
४०. नगरक्षेत्र भित्र रहेका सम्पूर्ण घरेलु श्रमिक बालिका कामदारहरूको तथ्याङ्क संकलन गरिने अभिलेख व्यवस्थापन गरिनेछ।

न्यायिक तथा मेलमिलापतर्फ:-

४१. नागरिकलाई छिटो, छरितो र न्याय सम्मत न्यायमा पहुँच सुनिश्चित गरिनेछ।
४२. पारदर्शिता, जवाफदेहिता सहित न्यायिक प्रक्रिया सेवा प्रभावकारी बनाइनेछ।

४३. न्यायिक समितिसँग सम्बन्धित कानुनी व्यवस्थाको बारेमा जानकारी प्रदान गर्न १३ वटै वडामा कानुनी साक्षरता शिविर सञ्चालन गरिनेछ ।
४४. स्थानीय तहको न्याय सम्पादनको अनुभव आदानप्रदान गर्न न्यायिक समितिका पदाधिकारीको लागि जिल्ला बाहिर अवलोकन भ्रमण कार्यक्रम तथा छिमेकी स्थानीय तहमा भएका असल अभ्यासहरूको जानकारी लिन र अनुभवहरू आदान प्रदान गर्नका लागि न्यायिक समितिका पदाधिकारी र मेलमिलाप कर्ताहरूलाई छिमेकी स्थानीय तहहरूमा अवलोकन भ्रमणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
४५. न्यायिक समितिको काम कारवाही सम्बन्धमा विद्यार्थीलाई जानकारी दिन न्यायिक समिति सँग विद्यार्थी कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिइनेछ ।

शिक्षातर्फ:-

४६. सामुदायिक विद्यालय तथा धार्मिक विद्यालयमा बलबालिकाहरूलाई पठन पाठन गर्नमा सहजता ल्याउन तथा शिक्षाको गुणस्तर सुधार गर्नका लागि विद्यालयको माग र आवश्यकताका आधारमा पूर्वाधार निर्माण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता गरिनेछ ।
४७. शिक्षक कल्याणकारी कोष मार्फत अस्थायी रूपमा विद्यालयमा काम गरी निवृत्त हुने विद्यालय शिक्षक/कर्मचारीलाई सेवा अवधि अनुसार आर्थिक सहायता प्रदान गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
४८. स्थानीय पाठ्यपुस्तक (हाम्रो सिद्धार्थनगर) कक्षा १-८ को लागि अनुदान तथा सञ्चालन खर्च न्यून भई बिजुली खानेपानीको बिल तिर्न नसक्ने विद्यालयहरूका लागि बिजुली खानेपानीको बिल तिर्ने सम्बन्धमा आवश्यक अपुग रकमको व्यवस्थापनको नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
४९. विद्यालय तहमा अध्ययनरत विद्यार्थी (खेलाडी) हरूलाई खेल कौशल प्रदर्शन गर्न अवसर प्रदान गर्नका लागि आयोजना हुने राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड प्रतियोगिता अनुशासित, मर्यादित र व्यवस्थित बनाउन खेलप्रति थप हौसला एवं उत्साह बढाउन राष्ट्रपति रनिङशिल्ड प्रतियोगितालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
५०. विद्यालयलाई अनुशासित र मर्यादित बनाउदै शैक्षिक गुणस्तर तथा शैक्षिक तालिकामा एकरूपमा ल्याउन शैक्षिक सूचना, तथ्याङ्क तथा बुलेटिन प्रकाशन, शैक्षिक क्यालेन्डर निर्माण गरी अभिलेख व्यवस्थापनलाई चुस्त दुरुस्त राख्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
५१. नगरस्तरीय आधारभूत तहका (कक्षा ८ को परीक्षा) उत्तीर्ण परीक्षा मर्यादित र व्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गरे जस्तै कक्षा ५ को परीक्षा व्यवस्थान सञ्चालन तथा कक्षा १-३ निरन्तर सिकाइ मूल्याङ्कन अभिलेखका लागि आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।
५२. नियमित प्रधानाध्यापकको बैठक (सामुदायिक, धार्मिक र संस्थागत) गरी निरन्तर विद्यालय अनुगमन निरीक्षणबाट प्राप्त विषयवस्तुलाई पृष्ठपोषण तथा स्रोत साधनको व्यवस्था मिलाइ शैक्षिक गुणस्तरको कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
५३. शिक्षकको क्षमता अभिवृद्धि गरी शैक्षिक तथा प्रशासनिक र लेखा प्रणालीको गुणस्तर कायम गरी विद्यालयको पारदर्शिता, उत्तरदायित्व तथा जवाफदेहीता बहन हुन सक्ने बनाउनका लागि IEMIS तालिम (सामुदायिक, धार्मिक र संस्थागत) विद्यालयहरू, प्रारम्भिक कक्षा (१-३) पढाउने शिक्षक, विषय शिक्षक तालिम (गणित, विज्ञान, भाषा, स्थानीय विषय) सबै सामुदायीक विद्यालयका प्रधानाध्यापक र लेखापालका लागि पुनर्ताजगी तालिमको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
५४. आधारभूत तह (कक्षा १, ८) को स्थानीय पाठ्यक्रमको परिमार्जन गरी समय सान्दर्भिक बनाई छपाईको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

५५. सिकाईलाई व्यवहारिक र रोचक बनाउन सबै सामुदायिक विद्यालयमा संगीत कक्षा व्यवस्थापन र संगीत सामग्री, विद्यालयहरूमा अतिरिक्त क्रियाकलाप सञ्चालन, निरन्तर सिकाई चौतारी अन्तर्गतका कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाईनेछ ।
५६. विद्यालयगत स्मार्ट कक्षाकोठा निर्माण, विद्यालयहरूको भौतिक पूर्वाधारमा सुधार, शैक्षिक गुणस्तरमा सुधारका कार्यक्रम, फोटोकपि इन्भर्टर जडान शिक्षा समाचार सेवा, खुला तथा अनौपचारिक शिक्षा शिक्षण सिकाइ सहयोगको लागि समुदायिक सिकाइ केन्द्रमा आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।
५७. प्रजातन्त्र दिवस, शिक्षा दिवस र बाल दिवसको अवसरमा शिक्षण सिकाइमा शिक्षक तथा विद्यार्थीमा उच्च मनोबल राख्न उत्कृष्ट विद्यार्थी, शिक्षक, अभिभावक र विद्यालय सम्मान कार्यक्रम गरिनेछ ।
५८. विद्यार्थीमा उच्च शिक्षाप्रति प्रोत्साहन गर्न लुम्बिनी बौद्ध विश्वविद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीलाई छात्रवृत्तिको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिईनेछ ।
५९. सम्पूर्ण शिक्षक तथा कर्मचारी माफत सबै विद्यार्थीहरूलाई योग र ध्यानको माध्यमबाट स्वजागरण अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।
६०. नगरपालिकाद्वारा सञ्चालनमा रहेको पुस्तकालयलाई व्यवस्थित गरी ई-पुस्तकालयमा स्तरउन्नती गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
६१. शिक्षामा गुणस्तर कायम गर्न आगामी दिनमा शिक्षामा सहज पहुँच नीतिलाई अवलम्बन गरी निर्माण भएको नगर शिक्षा रणनीतिक कार्ययोजनालाई कार्यान्वयन गरिनेछ ।
६२. सांस्कृतिक विविधताले भरिपूर्ण यस सिद्धार्थनगर नगरपालिकालाई विद्यमान भाषा, कला, संस्कृति एवं साहित्यको संरक्षण, संवर्द्धन र प्रवर्द्धन कार्यक्रम ल्याईने ।
६३. युवाहरूलाई सिप विकास गरी आत्मनिर्भर एवं स्वरोजगार बनाउन नगर प्राविधिक शिक्षालय निर्माणको लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ । साथै नगरपालिकाबाट सञ्चालन हुने सिप विकास एवं रोजगारमुलक कार्यक्रमलाई परिस्कृत, प्रभावकारी र समय सापेक्ष बनाउदै एकै स्थानबाट विशिष्टीकृत रुपमा सञ्चालन गरिनेछ ।

युवा तथा खेलकुद तर्फः

६४. स्वास्थ्यका लागि खेलकुद राष्ट्रका लागि खेलकुद भन्ने नारालाई मध्यनजर राखी यस नगरपालिकाले युवा लक्षित खेलकुद कार्यक्रम गरिनेछ ।
६५. उत्कृष्ट क्रिकेट खेलाडी छनौट गरी थप प्रशिक्षणका लागि बन्द क्याम्पमा खेलाडी प्रशिक्षण गराउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
६६. खेलकुदलाई व्यवस्थित रुपमा सन्चालन गर्नका लागि नगरस्तरिय खेलकुद समिति निर्माण गरी खेलकुदका कार्यक्रमहरू सन्चालन गरिनेछ ।
६७. नगरपालिकाबाट सञ्चालित हुँदै आएको युवा लक्षित खेलकुद कार्यक्रम अन्तर्गत मेयरकप कार्यक्रमलाई समग्र नगरपालिकाको अपनत्व हुने गरी सिद्धार्थनगर कपको नामबाट सन्चालन हुनेछ भने अन्य खेलकुदहरूका कार्यक्रमहरू उपप्रमुख कप तथा वडाकप लगायतका खेलकुदका कार्यक्रमहरूलाई विगतकै नामबाट सन्चालन हुने गरी निरन्तरता दिइनेछ ।

स्वास्थ्यतर्फः-

६८. बालबालिकाहरूको स्वास्थ्य अवस्था राम्रो बनाउन, बाल मृत्युदर र रोग दर कम गर्न नियमित खोप सुदृढीकरण, पूर्ण खोप सुनिश्चितता र दिगोपानाको कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै लगिनेछ, बालबालिकाको शारीरिक र मानसिक विकासको लागि नियमित रुपमा बृद्धि अनुगमन र स्वास्थ्य परीक्षणको कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

६९. नगरपालिका भित्रका सुत्केरी आमाहरूको जीवन रक्षा र मातृमृत्यु कम गर्न सुत्केरी सँग उपप्रमुख भेट कार्यक्रम, महिलाहरूको पाठेघरको निशुल्क परीक्षण तथा उपचार, स्वास्थ्यकर्मीद्वारा सुत्केरीको घरभेट कार्यक्रम, पूर्ण संस्थागत सुत्केरी सुनिश्चितता र दिगोपना कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
७०. ज्येष्ठ नागरिक (७० वर्ष माथि) हरूलाई घरैमा गएर स्वास्थ्य परीक्षण र उपचार गर्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
७१. विभिन्न सरुवा रोगहरू- क्षयरोग, कुष्ठरोग, औलो, डेंगी एचआईभी सम्बन्धि रोगहरूको खोज पडताल, रोकथाम र नियन्त्रणका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
७२. स्वास्थ्य कार्यक्रमको रिपोर्टिङलाई विधुतीय माध्यमबाट दुरुस्त र व्यवस्थित गर्नुको साथै नियमित अनुगमन, मुल्यांकन र नियमन गर्ने संयन्त्रको विकास गरिनेछ ।
७३. नगरपालिका क्षेत्रबाट निस्कने फोहोरमैलाको उचित व्यवस्थापन गरी वातावरणीय प्रदूषण कम गर्नुका साथै सरुवा रोगको नियन्त्रण गर्ने कार्यलाई समेत प्राथमिकता दिइनेछ ।
७४. नगरपालिका भित्रका बासिन्दाहरूलाई निशुल्क आधारभूत स्वास्थ्य सेवा पुर्‍याउन आधारभूत स्वास्थ्य संस्थाहरू क्रमश सबै वडामा स्थापना गरिदै लगिनेछ र स्वास्थ्य संस्थाहरूलाई भौतिक रुपमा सक्षम बनाइनेछ ।
७५. स्थानीय स्तरमा पाइने पोषिला खानेकुराहरूको उपभोग वृद्धि गराउन, जंकफुड र हानिकारक मिसावट भएका खानालाई निरुत्साहित गर्न आवश्यक स्वास्थ्य शिक्षा र परामर्श दिने व्यवस्था मिलाइने छ ।
७६. रगतको अभावमा नगरबासिहरूले ज्यान गुमाउन नपरोस भन्ने उद्देश्य राखी जिल्ला रेडक्रस सँगको सहकार्यमा ब्लड बैंकमार्फत नगरबासिहरूलाई निशुल्क रगत उपलब्ध गराउने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
७७. किशोर किशोरीहरूको स्वास्थ्यलाई मध्य नजर गरी क्रमश सबै स्वास्थ्य संस्थालाई किशोरकिशोरी मैत्री स्वास्थ्य संस्था घोषणा गरिदै लगिनेछ र विद्यालयहरूमा स्वास्थ्य तथा पोषण शिक्षा दिने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
७८. महिला तथा बालबालिकाहरूको स्वास्थ्य क्षेत्रमा योगदान पुर्याउने स्वास्थ्यकर्मीहरू र महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविकाहरूलाई निःशुल्क स्वास्थ्य बिमा गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ, साथै स्वास्थ्यकर्मी र महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविकाहरूलाई प्रोत्साहन गर्दै लगिनेछ ।
७९. नसर्ने रोगहरू मुटु रोग, क्यान्सर रोग, मृगौला रोग, तथा अन्य नसर्ने रोगहरूको समुदाय स्तरमा निःशुल्क परीक्षण र सचेतनामूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
८०. आँखा अस्पताल सँगको सहकार्यमा नगरबासिहरूको मोतियाबिन्दु निःशुल्क जाँच र उपचारलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
८१. पोषण मैत्री स्थानीय शासन कार्यक्रम मार्फत ४ वर्ष भित्र नगरपालिकालाई कुपोषणमुक्त नगर बनाउने नीति अबलम्बन गरिनेछ ।
८२. सबै वडामा आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र स्थापना गर्ने उद्देश्यले भौतिक संरचना नभएका वडामा भौतिक संरचना निर्माण गरिनेछ भने भौतिक संरचना भएका स्थानमा जनशक्तिको व्यवस्थापन गरी स्वास्थ्य केन्द्र सुचारु गरिनेछ ।

(ग) आर्थिक विकास तर्फ:

कृषि विकास तर्फ:-

८३. कृषिको व्यवसायीकरण, विविधीकरण, आधुनिकीकरण तथा औद्योगिकीकरण गर्ने राष्ट्रिय नीति बमोजिमका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
८४. कृषकका लागि कृषि सामग्री, कृषि उपजको उचित मुल्य र बजारमा पहुँचको उचित व्यवस्था गरिनेछ ।
८५. नगरपालिकाको कृषि हाटबजार, कृषि संकलन केन्द्र तथा कृषि सामुदायिक बजारलाई प्रभावकारी रुपले सञ्चालन गर्दै उत्पादक तथा उपभोगकर्ता बीचको सम्बन्धलाई नजिक बनाइनेछ ।

८६. कृषि उत्पादनको उचित व्यवस्थापन गर्नका लागि प्रशोधन केन्द्र, कोल्ड स्टोर, शित भण्डार बनाउन संघीय तथा प्रदेश सरकार संग आवश्यक पहल गरिनेछ।
८७. नगरपालिका क्षेत्रभित्रको सार्वजनिक स्थानहरूमा हरियाली प्रवर्द्धन गर्न Botanical Garden निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ साथै नीजि घरहरूलाई अनुदानका रूपमा फलफुलका विरुवाहरू वितरण गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ।
८८. कृषकहरूलाई मौसमी तथा बेमौसमी तरकारी खेती, च्याउखेती, माछा पालन, मौरी पालन, फलफूल खेती, खाद्यान्न तथा बिउ उत्पादन, प्याज खेती, लसुन खेती सम्बन्धी कृषकस्तरमा घुम्टि तालिम सञ्चालन गरिनेछ।
८९. कृषकहरूको लागि आवश्यक पर्ने बीउविजन, मलखाद, विषादी सामग्रीको गुणस्तर र मूल्यमा विशेष ध्यान दिई बजार अनुगमन गरिनेछ।
९०. अर्गानिक एवं प्रागांरिक खेतीका लागि जैविक विषादी तथा प्रागांरिक मल अनुदानमा वितरण गरिनेछ।
९१. आधुनिक कृषिका लागि मेसिनरी तथा सिचाई यन्त्र उपकरण अनुदानमा वितरण गरिनेछ। कृषि सहकारी, कृषक समुह, उद्यमी कृषक तथा फर्म दर्ता गरेका कृषकहरूलाई अनुदानमा तथा अन्य सेवा सुविधामा विशेष प्राथमिकता दिईनेछ।
९२. रासायनिक मल तथा विषादीको बढ्दो प्रयोगलाई निरुत्साहित गर्न सचेतना कार्यक्रमबाली उपचार तथा माटो , उपचार घुम्टि शिविर सञ्चालन गरिनेछ साथै सुक्ष्म तत्त्व तथा हरियो मल अनुदानमा वितरण गरिनेछ।
९३. घरबाट निस्कने फोहरमैला व्यवस्थापन गर्न कुहिने फोहरमैलालाई कम्पोष्ट मल तथा घरेलु विषादी बनाउने सम्बन्धी तालिम सञ्चालन गरिनेछ साथै कम्पोष्ट बिन अनुदानमा वितरण गरिनेछ।
९४. खाद्यान्न बाली, दलहन, तेलहन तथा तरकारी बालीको बिउ विजन अनुदानमा वितरण गरिनेछ।
९५. सिद्धार्थनगर नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका खाली रहेका नीजि जग्गालाई अनिवार्य रूपमा उपयोगमा ल्याउने नीति अवलम्बन गरिनेछ।

पशुपन्छी बिकास शाखा:-

९६. सामुदायिक छाडा कुकुरहरूको नियन्त्रणका लागि स्थायी बन्ध्याकरण तथा रेबिज भ्याक्सीनेसन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ।
९७. चारा काटने (च्यापकटर) मेशिन लगायतका यन्त्र उपकरणमा अनुदानको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिईनेछ।
९८. स्वच्छ दुग्ध उत्पादन भाइभैसी तथा भेडाबाख्रा पालन सम्बन्धि विभिन्न तालिम सञ्चालन गरिनेछ।
९९. नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका पालुवा पशुपन्छी तथा छाडा चौपायालाई आवश्यक स्वास्थ्य उपचारको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिईनेछ।
१००. कृषकहरूका गाई, भैसी भेडाबाख्रा, बंगुरको लागि आवश्यक निःशुल्क खोप कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
१०१. पशुपालकहरूलाई घाँसको बिउ, भिटामिन तथा क्याल्सियम अनुदानमा वितरण गरिनेछ।
१०२. पशु ढुवानी मापदण्ड, २०६४ लाई कार्यान्वयन गराउदै पशुपन्छी ढुवानीको क्रममा हुने पशुपन्छीको यातनालाई रोक्दै उपभोक्ताको स्वस्थ मासु खाने अधिकार तथा पशु कल्याणको सुनिश्चितता गरिने छ।
१०३. नगरक्षेत्र भित्र रहेका घरपालुवा कुकुरहरूको अभिलेख व्यवस्थापनका लागि दर्ता अभियान सञ्चालन गरिनेछ।

राजस्व प्रशासनतर्फ:-

१०४. कर प्रणालीमा सुधार गर्दै प्रगतिशील कर प्रणालीको सिद्धान्तमा रही राजस्वका नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरिनेछ।
१०५. आ.व. २०८१/०८२ मा सञ्चालन गरिएको “कर सहभागिता अभियान” लाई आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ मा समेत निरन्तरता दिइनेछ।

१०६. करका दरलाई यथावत राखी नगरभित्र सञ्चालनमा रहेका सबै उद्योग, व्यवसायहरूलाई करको दायरामा आवद्ध गरिनेछ। यसका लागि सबै प्रकारका व्यवसायहरूलाई सूचीकृत गरी तथ्याङ्क व्यवस्थित गर्न आवश्यक कार्यक्रम तर्जुमा गरिनेछ।
१०७. “No Tax: No Pay, No pay: No Service” अभियान सञ्चालन गरिनेछ। जसबाट नगरपालिकालाई कुनै प्रकारको कर, शुल्क वा रकम तिर्न बुझाउन बाँकी रहेका व्यक्ति वा संस्थालाई उक्त रकम असुल नभएसम्म नगरपालिकाबाट भुक्तानी नगरिने साथै नगरपालिकालाई कुनै प्रकारको कर, शुल्क वा रकम बुझाउन बाँकी रहेका व्यक्ति/फर्म/संस्था/प्रतिष्ठान/निकाय आदिलाई नगरपालिका तथा वडाबाट उपलब्ध हुने सेवा समेत उक्त रकम भुक्तानी नहुँदासम्म रोक लगाउने नीति कार्यान्वयन गरिनेछ।
१०८. करदाताको सुविधा तथा व्यवसाय कर संकलन कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन प्रत्येक आर्थिक वर्ष कम्तिमा दुई पटक घुम्ती शिविर सञ्चालन गरी स्थलगत कर संकलन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
१०९. राजस्व प्रशासनलाई चुस्त बनाउँदै कर संकलनमा खटिने कर्मचारीको क्षमता विकासका लागि आवश्यक तालिम तथा स्रोत साधन उपलब्ध गराइनेछ। कर संकलनमा उल्लेखनीय भूमिका खेल्ने कर्मचारीलाई प्रोत्साहन तथा राजस्व प्रशासन सँग सम्बन्धित कर्मचारीहरूलाई विषय क्षेत्रको रिफ्रेसर तालिम उपलब्ध गराइनेछ।
११०. विद्युतीय माध्यमबाट कर तिर्ने प्रणाली सुदृढीकरण गरी राजस्व संकलनलाई Faceless बनाउँदै लगिनेछ। यसका लागि Tax Billing को लागि आवश्यक अध्ययन तथा पूर्वाधार तयारी गरिनेछ।
१११. विद्युतीय भुक्तानी (E-Payment) को लागि सेवा प्रदायक संस्थाहरु सँगको सहकार्यमा करदाताले घरबाटै भुक्तानी गर्न सकिने व्यवस्था मिलाइनेछ।
११२. नगरपालिकाको आन्तरिक राजस्व परिचालन क्षमता अभिवृद्धि गर्न, राजस्व अधिकारका सम्भावनाहरु खोजी गर्न, सम्भाव्य क्षेत्रको राजस्व परिचालन गर्न आवश्यक नीतिगत, कानुनी र व्यवस्थापकीय सुधारका उपायहरु पहिचान गरी कार्यान्वयनमा ल्याउनुको साथै आन्तरिक आयको वैज्ञानिक प्रक्षेपणका लागि आ.व. २०८२/०८३ मा स्थानीय आर्थिक सर्वेक्षण तर्जुमा गरिनेछ।
११३. स्थानीय करदाता सम्मान कार्यक्रम मार्फत नियमित र धेरै कर तिर्ने करदातालाई नगर स्थापना दिवसको अवसरमा सम्मान गर्ने कार्यको निरन्तरता दिइनेछ।
११४. कर प्रशासनसँग सम्बन्धित रणनीतिक योजना, कानून तर्जुमा तथा मौजुदा कानूनलाई समय सापेक्ष परिमार्जन गरी चुस्त र करदाता मैत्री प्रणाली स्थापनाका लागि आवश्यक स्रोतको व्यवस्था गरिनेछ।

रोजगारतर्फ:-

११५. सामुदायिक आयोजनामा नगरपालिकाले लागत साझेदारीको आधारमा रोजगार कार्यक्रम अगाडि बढाइनेछ।
११६. बेरोजगार व्यक्तिहरुको तथ्यांक संकलन तथा विश्लेषण गरी रोजगार सूचना व्यवस्थापन प्रणालीमा बेरोजगारको सूची अद्यावधिक गरिनेछ।
११७. वैदेशिक रोजगारबाट फर्किएका व्यक्तिहरूलाई सामाजिक तथा आर्थिक रूपमा सक्षम बनाउनका लागि पुनःएकीकरण कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ।
११८. मृतक कामदारको नजिकका हकवालालाई आर्थिक सहायता प्रदान, अङ्गभङ्गलाई आर्थिक सहायता, कामदारका परिवारलाई स्वास्थ्य उपचार सहयोग, शव व्यवस्थापन, उद्धार सम्बन्धी कार्य, छात्रवृत्ति कार्यक्रम वैदेशिक रोजगारीमा गएर अङ्गभङ्ग तथा मृत्यु भएका परिवारको लागि वैदेशिक रोजगार बोर्डबाट प्राप्त गर्ने आर्थिक सहायतामा सहजीकरण गरिनेछ।

११९. कन्सुलर तथा कानूनी परामर्श सेवाहरु जस्तो खोजतलास र उद्धार सम्बन्धी कार्य, विदेशबाट मृतकको शव झिकाउने, क्षतिपूर्तिका लागि निवेदन दिने कार्यहरु रोजगार सेवा केन्द्र मार्फत प्रभावकारी रूपमा व्यवस्थित गरिनेछ ।
१२०. अनुत्पादक कार्यक्रमलाई निरुत्साहित गर्दै उत्पादनमुलक एवं रोजगार प्रवर्द्धन गर्ने कार्यक्रमलाई प्राथमिकतामा राखी कार्यक्रम विनियोजन गरिनेछ ।

उद्योग तथा वाणिज्यतर्फ:-

१२१. रोजगारी सिर्जनामा योगदान दिने फर्म तथा उद्योगलाई प्रोत्सान कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । यसका लागि महिला, अपाङ्गता भएका, लैङ्गिक अल्पसंख्यकको नाममा प्राईभेट फर्म दर्ता गर्न छुट योजना संचालन गरिनेछ ।
१२२. उद्योग तथा व्यवसाय क्षेत्रको एकीकृत तथ्याङ्क तयार गरी आर्थिक विकासमा ती क्षेत्रको योगदान बारे अध्ययन गरिनेछ ।
१२३. परम्परागत सीपमा आधारित उद्योगको संरक्षण, प्रवर्द्धन र व्यवसायीकरणका लागि आवश्यक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
१२४. गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम (मेडपा) मार्फत श्रम सहकारीको अवधारणा अनुरूप युवाहरुलाई सहकारीमा आवद्ध गराई उद्यमशीलता प्रवर्द्धन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
१२५. फर्म दर्ता तथा व्यवसायकर दर्ताको प्रक्रिया सरल छरितो र पारदर्शी बनाईनेछ ।
१२६. उद्यमशील व्यक्तिलाई नगर स्थापना दिवसको अवसरमा पुरस्कार तथा सम्मान गरिनेछ ।
१२७. एकद्वार एकीकृत सेवा प्रणाली लागु गरिनेछ ।
१२८. कर सहभागिता अभियान तथा घुम्टि शिविर मार्फत स्थलगत रूपमा फर्म तथा व्यवसाय कर दर्ता तथा नवीकरण सम्बन्धी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
१२९. साना व्यवसाय लक्षित लेखा तथा कर सम्बन्धी तालिम संचालन गरिनेछ ।

पर्यटनतर्फ:-

१३०. गौतमबुद्ध अन्तराष्ट्रिय विमानस्थल नियमित रूपमा सञ्चालन गर्नको लागि सरोकारवालासँग आवश्यक समन्वय एवं सहकार्य गर्दै संघीय सरकारसँग निरन्तर पहल गरिनेछ ।
१३१. नगरपालिकामा पर्यटनको प्रवर्द्धन तथा विकासका लागि सम्भाव्य क्षेत्रको पहिचान तथा संरक्षण गरिनेछ ।
१३२. पर्यटकको मुख्य चहलपहल हुने स्थान चयन गरी पर्यटन सूचना केन्द्र स्थापना गरिनेछ ।
१३३. पर्यटकीय क्षेत्रको पहिचान, संरक्षण, सम्बर्द्धनका लागि पर्यटन क्षेत्र संग सम्बन्धित संघ, संस्था, निकाय आदिको सहभागितामा पर्यटन प्रवर्द्धन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
१३४. स्थानीय स्तरमा हुने कार्यक्रमहरुलाई विशेष सहयोग एवं प्राथमिकतामा राख्दै नगरभित्रै आवास रहेन गरी बाहिरी जिल्लाबाट पाँच सय भन्दा बढिको सहभागितामा हुने राष्ट्रिय कार्यक्रमलाई प्रोत्साहन गरी पर्यटन क्षेत्रलाई चलायमान बनाईनेछ ।

सहकारीतर्फ:-

१३५. वर्तमान समयमा सहकारी क्षेत्रमा देखिएको समस्या निराकरणका लागि सहकारी जागरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
१३६. सहकारी संस्थाको गुणात्मक विकासका लागि जनसंख्याको अनुपातमा वित्तीय सहकारी संस्थाको संख्या कायम गरिनेछ । यसका लागि मौजुदा सहकारी संख्यालाई पचास प्रतिशतले कटौति गर्ने नीति अनुरूप सहकारी एकीकरण

तथा प्राप्ति (Merger And Acquisition) लाई रणनीतिक ढंगबाट संचालन गरिनेछ । संस्थाको कार्यक्षेत्र भित्रको कुल जनसंख्याको १ प्रतिशत जनसंख्या समावेश नभएका सहकारी संस्थालाई एकीकरण सम्भाव्य सहकारीको रूपमा सूचिकृत गरी Force Merger मा लगिनेछ ।

१३७. २०८२ असोज मसान्त भित्र एकीकरण कार्यको लागि निवेदन पेश गरेका वा प्रकृत्यामा गएका सहकारी संस्थाहरूलाई सोही आर्थिक वर्ष भित्र एकीकरण कार्य सम्पन्न गरेमा एकीकरण हुने सहकारी संस्थाहरूको व्यवसायकरमा शतप्रतिशत छुट गरिनेछ ।
१३८. एक व्यक्ति एक विषयगत सहकारी नीतिलाई बढावा दिई एक स्थानीय तहमा संचालनमा रहेका समान प्रकृतिका विषयगत सहकारी संस्थामा सिद्धार्थनगर सहकारी सञ्जाल संगको सहकार्यमा दोहरो सदस्यता न्यूनीकरण अभियान संचालन गरिनेछ ।
१३९. नगर क्षेत्रमा सहकारीद्वारा प्रवर्द्धित उपभोक्ता पसल/हाटबजारको विकास गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ । पर्यटन तथा वातावरण सरसफाईका लागि श्रम सहकारीको स्थापना, लागत सहभागिता र प्रवर्द्धन गरिनेछ । सहकारी प्रवर्द्धित व्यवसायलाई दर्ता प्रकृत्यामा सहूलियत प्रदान गरिनेछ ।
१४०. हरित उद्यम विकासको लागि नगर क्षेत्रका बाँझो तथा सार्वजनिक जग्गालाई लिजमा दिई सहकारी मार्फत नर्सरी प्रवर्द्धन, फलफूल, बहुवर्षीय नगदेवाली, तरकारी खेती तथा कृषि उपजमा आधारित उद्योग आदिलाई प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
१४१. सहकारिताको माध्यमबाट वातावरण संरक्षण, सरसफाई तथा पर्यटन जस्ता क्षेत्रमा सहकारी स्थापना तथा संचालनमा वित्तीय साझेदारी गरिनेछ । सहकारी प्रवर्द्धन तथा संस्थागत सुदृढीकरण कार्यक्रम मार्फत नमुना सहकारी संस्था विकास कार्यलाई जोड दिईनेछ ।
१४२. सहकारी संस्थाहरूको नियमित अनुगमन तथा सघन अनुगमन, सहकारीहरूको जोखिम मुल्याङ्कनका साथै पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूलाई आवश्यक तालिम उपलब्ध गराईनेछ ।
१४३. संघीय सरकार, प्रदेश सरकार, अन्य निकाय, सहकारी अभियान तथा प्रारम्भिक सहकारी संस्थाहरू संगको सहकार्यमा साझेदारी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
१४४. सहकारीको तथ्याङ्क, लेख, सहकारीका प्रचलित कानून तथा सहकारीका गतिविधिहरू समावेश गरी वार्षिक पत्रिका प्रकाशित गरिनेछ ।

सुरक्षित आप्रवासन कार्यक्रम तर्फ:-

१४५. आप्रवासी कामदार तथा तिनीहरूको परिवारको अधिकारको सुनिश्चित गर्ने नीति लिईनेछ । जसको लागि प्रदेश सरकार, वैदेशिक रोजगार बोर्ड तथा संघीय सरकारसँगको समन्वय तथा लागत साझेदारीमा आप्रवासी कामदार र उनीहरूको परिवारलाई लक्षित गरी सुरक्षित वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी सूचना प्रवाह, न्यायको लागि समन्वय सहजीकरण, मानसिक स्वास्थ्य तथा मनोसामाजिक परामर्श सेवा, वित्तीय साक्षरता र सीप अभिवृद्धि गर्नका लागि लक्षित कार्यक्रम संचालन/समन्वय गरिनेछ ।
१४६. फर्केका आप्रवासी श्रमिकहरूलाई संगठित गराई उनीहरूमा भएका व्यवसायीक ज्ञान, सीप र अनुभवलाई उपयोग गर्न, स्थानीय स्तरमा श्रमिक तथा तिनका परिवार सम्मिलित सामाजिक संस्था/सहकारी स्थापना/ विस्तार गरी पुँजी निर्माण, उद्यमशीलता विकास तथा व्यवसाय प्रवर्द्धन गर्ने नीति लिईनेछ ।
१४७. वैदेशिक रोजगारबाट फर्केका व्यक्ति (Returnee Volunteer) परिचालन गरी घरदैलो सम्म नै सुरक्षित वैदेशिक रोजगारी सम्बन्धि सचेतना प्रवाह गरिनेछ ।
१४८. सिद्धार्थनगर नगरपालिकाले संघ तथा प्रदेश सरकारसँगको सहकार्यमा समुदाय स्तरमा नै पर्याप्त आय र रोजगारीका अवसरहरू सिर्जना गर्न समन्वयात्मक रूपमा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । उक्त अवसरहरूमा वैदेशिक

रोजगारीबाट फर्केका आप्रवासी कामदारहरूको पहुँच सुनिश्चित गर्न बन्दोबस्त मिलाइनेछ । जसको लागि स्थानीय सरकारले उद्यमशीलता विकास कार्यक्रम मार्फत वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका आप्रवासी कामदारका परिवारहरूलाई उद्यम स्थापना गर्न सहूलियत ऋण, प्राविधिक सहयोग लगायतका सेवाहरूलाई निरन्तरता दिनुको साथै सम्बन्धित कार्यक्रम तथा निकायहरूसँग समन्वयात्मक तवरबाट कार्य गर्ने नीति लिईनेछ ।

१४९. आप्रवासी कामदारहरूले वैदेशिक रोजगारीको दौरान आर्जन गरेका विप्रेषण, सिकेका सीप तथा व्यवसायिक ज्ञान प्रयोग गरी स्थानीय स्तरमा रोजगारी सिर्जना गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

पूर्वाधार विकास र वातावरण व्यवस्थापन तर्फ:-

१५०. कृषि हाटबजारको बहुउद्देश्यीय भवन, भैरहवा मल्टिस्पोर्ट कम्प्लेक्स रङ्गशाला, सिद्धार्थ क्रिकेट रंगशाला निर्माण जस्ता योजनाहरू नगर गौरवका योजनाको रूपमा सञ्चालन भैरहेका छन् । यस्ता योजनाहरूको पूर्वाधार निर्माणका लागि सम्बन्धित निकायहरूसँगको सहकार्यमा बजेटको सुनिश्चितता गरिनेछ ।
१५१. ठूला पूर्वाधारहरूको विस्तृत आयोजनाको प्रतिवेदन (रिङ्गरोड, फोहोरमैला व्यवस्थापन र पार्किङ्ग) निर्माणका लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरी गुरुयोजना निर्माण गरिनेछ ।
१५२. नेपाल सरकार तथा एशियाली विकास बैंक अन्तर्गत Urban Resilience Livelihood Improvement Project (URLIP) कार्यक्रमबाट यस नगरपालिकामा सडक निर्माण, फुटपाथ निर्माण, डण्डा कोरिडोर लगायतको कार्यक्रम शुरु गरिनेछ ।
१५३. सडक कालोपत्रे गर्दा सडकका प्रारम्भिक संरचनाहरू तयार गरेर मात्र कालोपत्रे गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१५४. सडक, नाली, खानेपानी, सिंचाइ, सामुदायिक भवनहरू जस्ता पूर्वाधारहरू सबै वडामा आवश्यकता र औचित्यताका आधारमा निर्माण गरिनेछ ।
१५५. विद्युत, इन्टरनेटका तार व्यवस्थित गर्ने लगायतका शहरी सौन्दर्यकरण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१५६. वडा तथा नगरमा सञ्चालन हुने कार्यक्रमहरू प्रचलित कानून बमोजिमको अनुगमन समितिबाट अनुगमन गरी प्रभावकारी बनाइनेछ । स्थानीय तहको वार्षिक बजेट तथा योजना तर्जुमा कार्यविधि बमोजिम गठन हुने वडास्तरीय अनुगमन समितिको नियमित बैठक बसी वडामा सञ्चालन भएका सम्पूर्ण योजनाको समीक्षा गरिने र संचालित योजनाहरूलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
१५७. विकास निर्माण कार्यमा साना टुक्रे योजनाहरूलाई निरुत्साहित गर्दै ठूला र देखिने खालका योजनाहरूलाई सञ्चालन गर्ने नीतिलाई अवलम्बन गरिनेछ ।
१५८. म्याचिङ्ग फण्ड राख्नु पर्ने योजनाहरूमा आवश्यक बजेट व्यवस्थापन गरिनेछ ।
१५९. नगरक्षेत्रभित्रका विपन्न नागरिकका लागि सुरक्षित आवासको सुनिश्चितता गर्न मेयर आवास कार्यक्रम सम्बन्धी कार्यविधिलाई संशोधन गरी निरन्तरता दिइनेछ ।
१६०. प्रशासनिक भवन तथा नगरपालिकाको स्वामित्वमा रहेका कृषि हाटबजारमा रहेका भवनहरूमा अन्डरग्राउण्ड पार्किङ्गलाई उपयोग गरिनेछ ।
१६१. नागरिकको सुरक्षालाई ध्यानमा राखी नगरक्षेत्रमा CCTV तथा ANPR जडान गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१६२. उज्यालो सिद्धार्थनगर बनाउने उद्देश्यले Street Light जडान कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१६३. EV गाडीहरूलाई मध्यनजर राखी EV Charging Station को बजेट व्यवस्थापन गरिनेछ ।
१६४. विभिन्न कार्यक्रमहरू राखी नगरसुन्दरीकरणका कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१६५. विदेशी राष्ट्रहरूसँग भगिनी सम्बन्ध विस्तार गरिनेछ ।

१६६. सिद्धार्थनगर नगरपालिकाबाट निर्मित कृषि सामुदायिक पूर्वाधार विकास कार्यक्रम अन्तर्गत निर्मित A Block सञ्चालनमा ल्याईनेछ तथा B Block को निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

भवन तथा घरनक्सा शाखा तर्फ-

१६७. घरनक्सा शाखाबाट सम्पादन हुने कार्यलाई छिटो छरितो र प्रक्रियागत सरलीकृत बनाउनको लागि हालको नक्शा पास सफ्टवेयर थप परिमार्जित गरिनेछ ।

वन तथा वातावरण -

१६८. नगरपालिका भित्र फोहोरमैला व्यवस्थापन चुनौतीको रूपमा रहेकोले फोहोरमैलाको दिगो समाधान गर्नको लागि प्रयास बजेटको सुनिश्चितता गरिनेछ ।

१६९. नगरलाई Clean, Green and Eco-Friendly City को रूपमा विकास गर्ने नगरको नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ । नगरलाई हराभरा बनाई राख्न र वातावरण संरक्षण गर्न वृक्षारोपणलाई अभियानको रूपमा सञ्चालन गरिनेछ ।

१७०. नगरलाई सफा र स्वस्थ राख्न गुट्टा बिक्री वितरणमा रोक लगाईनेछ । यस अभियान सफल बनाउन टोलसुधार समितिहरु, आमा समूहहरु, बाल क्लबहरु, युवा क्लबहरु, गैरसरकारी संस्था आदि परिचालन गरिनेछ ।

१७१. हाल फोहोर विसर्जन गरिँदै आएको स्थान वडा नं. १ का प्रभावित जनताको स्वास्थ्य बिमा लगाएतका विशेष कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।

१७२. फोहोरमैला शाखामा कार्यरत कुचिकार तथा कर्मचारीहरुको लागि स्वास्थ्य बीमा गराईनेछ तथा कुचिकारहरुको लागि आवश्यक सामग्रीहरु उपलब्ध गराईनेछ ।

१७३. विभिन्न घाट तथा कब्रस्थानहरुको व्यवस्थापन तथा खुला सार्वजनिक स्थलहरुमा वृक्षारोपण गरी हरियाली प्रवर्द्धन गरिनेछ ।

१७४. वातावरणीय सन्तुलनलाई दिगो बनाउन नगर क्षेत्रभित्र ४० माईक्रोन भन्दा कमका प्लाष्टिकको प्रयोग पूर्णरूपमा प्रतिबन्ध गरिनेछ । अन्य प्लाष्टिकको प्रयोगलाई निरुत्साहित गरिनेछ र प्रतिस्थापनका सामग्रीहरुको उत्पादनमा प्राथमिकता दिईनेछ । कपडाका झोला बनाएर वितरण गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

१७५. छिमेकी पालिकासँगको समन्वय र सहकार्यमा फोहोरमैला व्यवस्थापन केन्द्रको स्थापना र सञ्चालनको लागि विशेष पहल गरिनेछ ।

१७६. छाडा चौपायाहरु नियन्त्रण गरिनेछ । यसको दीर्घकालीन समाधानको लागि गौशाला तथा गौ संरक्षण केन्द्र स्थापना गरिनेछ ।

१७७. ध्वनि प्रदूषण, वायु प्रदूषण, जल प्रदूषण, माटो प्रदूषण नियन्त्रण तथा न्यूनीकरणका लागि आवश्यक प्रयास गरिनेछ ।

१७८. नगर क्षेत्रभित्रका सबै सडक नाला तथा सार्वजनिक शौचालयहरुको नियमित सरसफाई गरिनेछ । नगरलाई सफा राख्न जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।

१७९. प्रदेश सरकार तथा अन्य निकायहरूसँग समन्वय गरी नगरको WASH Plan कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ ।

१८०. एक घर एक विरुवा अनिवार्य लगाउने नीति अबलम्बन गरिनेछ ।

विपद् व्यवस्थापन तर्फ:

१८१. बारुणयन्त्र सञ्चालन गर्न खर्चिलो हुने भएकाले छिमेकी पालिकासँग लागत साझेदारीको नीति कायमै राखिनेछ ।

१८२. नगर प्रहरी, दमकल तथा अन्य सम्बन्धित कर्मचारीहरुलाई विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम सञ्चालन गरिनेछ ।

१८३. वडा-स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समितिहरू गठन गरी परिचालन गरिनेछ ।
१८४. विपद् व्यवस्थापनको लागि विभिन्न जनचेतना मूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ । विपद् परेकालाई तत्काल उद्धार, राहत र अन्य सहयोगका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ । सबै प्रकारका विपद् व्यवस्थापनको लागि विपद् व्यवस्थापन कोषमा आवश्यक रकम विनियोजन गरिनेछ ।
१८५. नेपाल रेडक्रस सोसाइटी सँगको सहकार्यमा तातो हावाको लहर (लु) र शितलहर प्रतिकार्य योजना कार्यान्वयन गरिनेछ ।
१८६. नगर स्तरीय आपतकालीन उद्धार केन्द्र LEOC लाई साधन स्रोत सम्पन्न बनाई सञ्चालनमा ल्याईनेछ ।
- माथि उल्लेखित विषयगत रुपमा रहेका नीति तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयनमा सबैको सकारात्मक सहयोगको अपेक्षा गर्दै यो नीति तथा कार्यक्रम यही अन्त्य भएको घोषणा गर्दछु ।

धन्यवाद